

כ"ח באדר המהודר התש"פ
24.03.20

שאלה

נשאלנו על ידי יהודי תלמיד חכם, האם ניתן להפעיל תוכנת Zoom או Meet או Google Due או תכנה אחרת בליל הסדר, המחברת בין זקנים ובני משפחותיהם, אשר אינם יכולים לשהות במחיצתם, עקב הפצת הנגיף. על מנת שיוכלו לעשות את הסדר בצוותא דרך התוכנה.

מסך אחד נמצא בבית הזקן ומסך אחר בבית המשפחה, והם מתחברים יחד בראיה ובדיבור ושמע. התוכנה והמחשב מופעלים מערב החג ואין צורך לעשות דבר ביום טוב. השאלה היא, האם לצורך עשיית הסדר אפשר להשתמש בתוכנה זו בהיתר לשעת חרום בלבד.

תשובה

ג' בעיות מרכזיות קיימות בשאלה זאת.

א. הפעלת המכשיר ביום טוב.

ב. עובדין דחול.

ג. חשש שיבואו להשתמש בהיתר בזה בימים טובים שלא לצורך זה.

א. באשר להיתר הדלקת חשמל ביום טוב, ידוע כי חלוקים בו חכמי ישראל הספרדים וחכמי צפון אפריקה, רובם ככולם מתירים ובהם הראשון לציון הרב בן ציון עוזיאל, הרב רפאל בן שמעון, הרבנים יוסף ושלום משאש, הרב משה מלכה והרב דוד שלוש זצ"ל ועוד. והרבה מחכמי אשכנז אוסרים (מדרבנן).

ברם, בענייננו אין צורך להפעיל את המכשיר, כי הוא מופעל בערב חג. רק שיש חשש שמא יכבה וידליק אותו. ובחשש זה נראה דאפשר לסמוך על המתירים לכתחילה.

ב. אשר לשאלה של עובדין דחול והפיכת החג לחול, נראה שאפשר להקל לצורך מצוה, כשם שהתירו שבות דשבות במקום מצוה, וכשם שהתירו למדוד מקוה ביום טוב לצורך מצוה.

ג. אשר לחשש שיבואו להשתמש בזה בימים טובים אחרים שלא לצורך זה, ברור לכולם שכל ההיתר הוא לשעת חרום בלבד. מה גם שחג הפסח הוא חג מיוחד, ובפרט ליל ההגדה שכולם רואים בו ארוע מיוחד שהוא ברית בין ה' לישראל. עוד נראה, שרבים מבני ישראל הצעירים, אילולי הקשר שלהם עם הסבא והסבתא, אפשר שכלל לא יסבו לשלחן הסדר, ורק הקשר עם הסבא, יגרום להם להשתתף במצות ההגדה ואכילת מצה. ובדור זה חשוב מאוד ענין השבת לב הבנים אל אבותם.

זאת ועוד, ענין נוסף יש בזה, והוא הצורך להסיר עצב מן המבוגרים והזקנים, לתת להם מוטיבציה להמשיך להאבק על חייהם, ולמנוע מהם דכאון ורפיון נפשי, אשר יכול להביא אותם להתייאש מן החיים.

על כן נראה לנו להתיר, תוך הדגשה שזה רק למצב חרום, ורק לצורך ליל הסדר תש"פ ולמי שזקוק לזה. וכשם שמתירים בשבת, רפואה לחולה, שאינו מסוכן, על מנת לרפא אותו ממחלתו כך זה.

ויתקיים בנו הפסוק והסירוחי מחלה מקרבך.

ועל זה באנו על החתום

הרב משה אלחרר רב העיר שלומי	הרב שלמה בן חמו רב העיר קרית גת	הרב אליהו אבר'ל ראב"ד ירושלים	הרב יהודה שלוש רב שכונות מזרח נתניה
הרב אייל ורד ר"מ במכון מאיר	הרב דניאל בוסקילה ראש המרכז החינוכי הספרדי	הרב חיים אמסלם אב"ד אהבת הגר	הרב רפאל דלויה רב בי"כ אוהל יצחק
הרב דוד זנו רב מושב שלוה	הרב יוסף בן חמו רב בי"כ שבת אחים	הרב ד"ר דורון דנינו בית מועצת יח"ד	הרב יצחק בן דוד רב בצור הדסה
הרב דוד לנקרי רב בי"כ שמ"ש ומגן			